

Den Frisindede.

Et Ugeblad af blandet Indhold.

Bdie Aarg.

Løvedagen, den 11 Marts, 1837.

Nr. 10.

Redigeret af Claudius Rosenhoff. Forlagt af Boghandler Philipfen.

K. L. Rahbek's Manes til J. M. Thiele.

„— Dg om 3 sikre leve vit,
Da vider, at „„Oprigtig““
Har intet Rium at passe til
Saa vel, som til „„Sorsigtig!““

Sakker.

(Bakkehuset, 58375641½. —)

Naar Flora gyder ud sit Blomsterhorn
Kundhaandet over deilig Bang og Bænge,
Naar Ceres kommer med sit Ar af Korn,
Dg Guldet voxer op paa Mark og Enge:
Da strømmer man fra Larm og Dvalm herud,
Besøger gamle Bakkehuus og Knud.

Da staaer min Manes ved hint Monument,
Som mig Medborgere paa Veien fatte,
Dg for den salig Broder og Student
De Yngre nu og da vel lette fatte;
Det gøtter Sjælen — fæbse var mig kært,
At hebbe: brav Student og gæstmild Bert.

Da døier jeg vel ogsaa stundom Spot;
Man peger op til Støttens Skaldepande:
„Her boede Knud!“ — „Hyad gjorde han for Godt,

At han som Milepæl skal for os stande?
Han var Tilskuer, skrev Minerva og Critik;
Men, Herregud! han dog i Taaget gif!“

Saa hører jeg vel ogsaa Dit og Dat
Om Vaudeviller og burleske Stykker;
Hvordan reformes Skueplads og Stat,
Dg stikkes væk paa de ormstunke Krykker:
Da maa jeg smile i mit stille Sind,
Mens store Taaer trille over Kind.

Men, har jeg skjøndt sig Lidsfordriv i Vaar,
I moden Høst og i den grønne Sommer,
Saa træffer det sig tit, jeg ene staaer:
Den hvide Vinter og imellem kommer;
Da blive Folk berinde, og jeg maa
Med Balbytkonerne min Lid forslaae.

Jeg med mit Jeg — er tør Conversation
(Jeg var, som Hvermand veed, en Dobbeltganger);
Thi nu vi tænke kun som een Person,
Dg til Modsigelse man altid trænger.
Vi kjede os! — og Alvor eller Spøg
Er nu, som da vi levede, — Forsøg.

Paa sig en Dag et Blad jeg fik i Haand
(Figurligt at forstaae, thi uden Hænder

Er min, som alle Hedenfarnes Land,
 Saavidt som jeg de andre Vænder kjender);
 Jeg læste, læste og blev lige klog —
 Et Skudsmaal stod deri for Thieles Bog.

Mon — tænkte jeg — det ligefremt skal troes?
 Jeg over Ironien nøie grunder;
 I Unges Blad man sparsom er med Roes,
 Her maa vel stikke noget Andet under!
 Jeg lugter Lunten: Thorvald ved sin Kunst
 Os hædrer meer, end ved al Fyrstegunst.

„Men, er saa folkelig da Bogen vel,
 Som her den stildres?“ — jeg mig atter spurgde.
 Si Skilling er jo kun en Bagatel,
 Dem sagtens Du paa den spendere turde.
 Til Gyldeandals jeg strax lod stikke Bud,
 Og Bertel Thorvaldsen jeg fik herud.

Nu ja, det er en ganske vakker Stil,
 Og Drstedes Digt forstjønner Skrivtet saare;
 Ved Polonaisen havde jeg et Smit,
 Ved Portnerkysset havde jeg en Taare,
 Og da den lille Bog jeg lukked' i,
 Jeg sagde: „Skade, at det er forbi!“

Saavidt som Læser; — nu som Recensent
 Knud Rahbek har lidt Prosa til Just Thiele;
 Jeg altformegit færdedes paa Prent,
 Til at min Vænder kan høre boven Hvile.
 Og da det Folkelige var mit Sag,
 Jeg vel tør tale med i denne Sag.

* * * * *

Min kjære Herr Thiele! Ligesom De har indledet Deres lille Skrivt om den danske Billedhugger Bertel Thorvaldsen med et smukt didactisk Digt af H. C. Drsted, saaledes har jeg ogsaa tilladt mig at begynde mine Bemærkninger over Skrivtet med et det Rumbrev, som min aandige Dobbeltgængers jordiske Secretair har skrevet herude paa den grønne Bænk, der staaer ligeover for den Mindepæl, Med-

borgere, sikkerligen i den bedste Mening, have sat mig paa Alfsvæi, og hvilken Portraitstatue Deres Collega, Herr Freund, just ikke har fortjent sig Laurbær for. Til denne Omegn er min Skygge bunden, den er omsvøvet af min Vænder, og hvad enten nu Vakkhuset bliver et Hospital, hvor Stadens Trangbrystede skulle nyde frisk Luft om Sommeren, eller det bliver til en tryk Havn for skibbrudne Digtere, — saa haaber jeg dog, at man i „Rahbeks Allee“ stundom med Godhed vil mindes Knud Lyne Rahbek, om ogsaa Monumentet er forvitret, eller edelagt af Raadheds frække Haand.

Paa en for mig meget smigrende Maade har man bebrejdet mig, at jeg saa gjerne gav mine Arbejder Navn af „Forsøg.“ — Nu, Andet end Forsøg paa at recensere Deres Skrivt er dog Dette heller ikke; thi at skrive en Kritik, saaledes som I derinde nu skulde have den, for Eders evindelige Verne-Skrivter og Almue-Skrivter, dertil er jeg dog, trods al min Iver, for godmodig. — Deres Stil er, som allerede bemærket, let, flydende, behagelig at læse; men, denne Tjagen efter visse forældede Udtryk huer mig aldeles ikke. Siger vel f. Ex. Almuen „hvor lunde“? Og dette Ord bruger De ideligen. Hvorfor dog sætte Bogen et Aarhundrede tilbage i Tiden? Fremad! fremad! mener jeg.

De begynder med at fortælle, at Thorvaldsen er født i Kjøbenhavn. Den almindelige Mening afviser fra denne Beretning. Englænderne paa staae endog, han er deres Landsmand, fordi han er født paa Seen. I sig selv kan Dette være temmeligen ligegyldigt, dog mener jeg, at dersom Deres Kilde, Herr Thiele, var paalidelig, De da i en Note burde have omtalt Nygtet og ikke ladet det henstaae aldeles uberørt. Ligeledes synes det mig, at De har skildret os Kunstnerens Forhold til sine Forældre med vel rørende Farver, saa at man bliver utilfredsstillet, naar man siden aldeles ikke hører Noget til dem. Vel er

deres skizzerede Biographie ingen Roman, hvori man kan gjøre Paastand paa en fuldstændig Oplosning, saa at ikke Personerne komme og forsvinde uden videre indgribende Betydning; men, da Bogen er skreven for Almuen, turde det vel hende sig, at En og Anden gjør den Slutning, at Thorvaldsen, da han blev rig og kom til Anseelse og Værdighed, glemte sine fattige og simple Forældre. Og saa synes jeg, at hans Concurrence med Canova burde have været omtalt, da her havde været Leilighed til at berøre et smukt Træk af Thorvaldsens gode Hjerte. Jeg skal ikke nægte, at jeg maatte smile ved at læse Deres Forklaring over, hvorledes man bærer sig at med at modellere i vaadt Leer; jeg kom nu uvilkaarligt til at tænke paa, hvordan Antonio Canova formede en Love af Smordeig i Galieriernes Kjøkken. Overhoved seer kommer det mig, at her har været et vist Slags Hastverk med i Spillet, der sagtens har foranlediget, at De ikke har givet Dem Stunder til at samle de behørigte Data. — Ikke desto mindre er det dog et nydeligt lidet Skrivt, og jeg erkjender atter her Gyldigheden af min Frænde Adams Ord i hans overmaade deilige „Correggio“:

„hvo vil klage over,

At Overflodighed end ei er Alt?“

Men, nu kommer det Slemmeste, og — jeg vil ikke fragaae det — Det, hvorfor jeg seier den egentlige aandige Fingerkløe. De har der Pagina 26 anbragt et Sidehug, idet De skriver: „Men, omendstjondt det „kan siges med Sandhed, at ingen Kirke i den hele „Christenhed kan røpise Mage til Værk, af saadan „Storhed og Skonhed, saa staae dog ogsaa disse „Statuer nu allerede i flere Aar i en assides Gang „i Kirken, istedetfor at de ved Danmarks Reforma- „tionsfest kunde have smykket Kirkens Indgang.“ — Hvorfor, og til Hvem skriver De Dette?? Om Rig- tigheden af det Anførte tvivler jeg ingenlunde; men,

som mit Motto siger, paa „Oprigtig“ rimer sig bedst „Forsigtig“. De skriver jo ikke i dette Dieblit i „Kunst- bladet“ eller i „Kjøbenhavnsposten“ for modtagelige Læsere; De skriver en Piece for Almuen, og kan den Andet, end see den forfæstede Tilfidesættelse og For- rettelse imod den store Kunstner ved Deres Udladelse paa et saadant Sted? Hvorledes ville vel Vedkom- mende, hvem det Puf gjælder, som De, i en under andre Henseender meget prisværdig Tver, her har bibragt dem, være istand til at retfærdiggjøre sig for et saa stort Publicum, som det, der læser et Skrivt, der udgives af Selskabet for Trykkefrihedens rette Brug? Har Deres Bog til Diemed, at stemme Folkets Ge- myt for Oprettelsen af et Museum til Thorvaldsens Verker, saa kan vistnok en saadan Ytring, som den De i Deres Hefstighed lader undslippe Pennen, bringe Udskillige til den vrangne Formening, at de ogsaa skulle bidrage til at udpakke de Figurer, der ere bestemte for Fruerkirke; thi hin Vedbreidelse kan lige saa godt synes at gjælde Folket, som dem, der have Skyld i, at Kunstfagerne endnu den Dag i Dag er ikke smykke Templet. —

Hvorledes den ellers altid saa forsigtige, ja fast altfor forsigtige, Skrivtcommittee for Trykkefriheds- selskabet kan have overseet dette Sted, eller, om den har bemærket det, ladet det forblive staaende, begriber jeg ikke. Jeg mener ingenlunde, at det er rigtigt og billigt, at Figurerne ikke komme frem for Dagens Lys, heller ikke har jeg Noget imod, at de Paagjældende, isald de ikke blot med Skingrunde have godtgjort, at det ikke hidtil lod sig gjøre, faae en offentlig Torsak for deres Brode imod det Offentlige; men, at en saa- dan Bisper skal gives dem et af Selskabet for Trykke- frihedens rette Brug for almeen Mand bestemt Skrivt, der spredes ud over hele Landet, hvor hverken Kjøb- ningsposten, Dagen eller andet Blad, der kan indeholde Modbemærkninger, naaer — Dette tror jeg er lige

aa ubilligt og urigtigt, som Dem, Herr Thiele, og Selskabets Skrietrepræsentation uværdigt. — Og hermed Gud besalet!

R.

Herolder.

"Ecce homo!"

Pilatus.

Det er en gammel, meer pudseelig end passende, Skik, at et Par broget pyntede Mænd, med Purpurkaabe og en forgyldt Pind i Haanden, behængte med Guldgalloner og alffens Flitterstats, ride om i Staden, fulgte af Gardere, Paufer og Trompeter, Søndagen førend den første Torsdag i Marts, for at proclamere Hsiesterets høitidelige Abnelse, eller, som det hedder: ride Herredag. — I de romantiske Riddertider maatte et saadant Optog vel tage sig ret opbyggeligt ud; men, i vore profaiske, al Ceremonie forsmaaende, Dage, kan det ikkun tjene Ummer med Smaabørn til Moro, og Gadedrengene til en gunstig Leilighed for at vise deres Fremgang i fleerstemmig Skrig. At det er en unødvendig Beføstning, saavel med Hensyn til Tid som Penge, derom kan ingen Tvivl være. Da det imidlertid er vanskeligt, at finde en passende Leilighed til at affaffe slige Fragmenter fra den pompose Middelalder, maa man nu, for at tilveiebringe en taalelig Illusion, stræbe at blive Darn igjen, hvilket joda ogsaa er den gjenneste Veie til Himmerige.

Herolder ere meget gamle Figurer. Hos Romerne vare de inddelte i trende Classer: **Caduceatores**, **Fetiales** og **Praecones**. Til den sidste Classer maa vore Herolder henføres. Ved alle Proclamationer til Folket, ved Auctioner, vigtige Forhør, i Senatet o. s. v. brugtes disse Praecones, hvorimod

hine andre Herolder forkyndte Krigserklæringer, eller tjente som Fredsherolder. En Herolds Person er altid bleven holdt hellig, og Danmarks Historie kan derom tale et Ord. — Navnet Herold har vel sin Oprindelse derfra, at man i forrige Tider til disse Forretninger gjerne valgte gamle Officierer, som vare vel forsøgte, og „beym Heer old“ o: som vare blevne gamle ved Armeen.

Disse Folk maatte være velbevandrede i den vigtige Videnskab: Heraldiken. De vare Hofbetjente hos de gamle Kaisere og Konger, vare Gesandte i Krigstider og Ministre ved Hoffet i Fredstider. Ved Ridderspillene maatte de: 1) bekjendtgjøre Cartels eller Artiflerne, under Hær- Puffe- og Trommeslag; 2) maatte de ved Turneringen nøie undersøge Riddernes Vaaben, og 3) maatte de affige Dommen, naar der opkom nogen Tratte for Vaabnens eller Ahnernes Skuld.

Betræffende deres Examen, da maatte disse Vaaben-Besigttere, eller Vaaben-Konger, som de ogsaa kaldtes, have en fuldkommen Kundskab om alle adelige og ridderlige Familier og Vaaben; et Studium, der endda ikke er saa let, som det lader til; man behøver blot at see de gamle Stamtræer og Ahneregistre, for at begribe, at der horte et godt Hoved til at være en Herold som sig her og her.

Hvad de nærværende Herolder angaaer, da er det nogen Tvivl underkastet, om de just stikke synderligt dybt i de heraldiske Kundsaber. Det er ikke usandsynligt, at disse gode Herrer i Floiiskitler vilde have ondt ved at gjøre Forskjel paa en Erkehertugelig- og en Barons-, en Grevelig-, en Churfyrstelig-, en Kongelig- og en Kaiserlig Krone. Man tør vel, uden at fornærme disse Hædersmænd, antage, at de ikke vjde, om de Dyr, som man forefinder i Vaabnet, skulle vende Hovedet til hoire eller til venstre Side paa Skjoldet. Iligemaade vilde det nok være dem vanskeligt at opregne, Stykkerne af et Skjold, eller